

Enim vaadatud grow-up-lavastuse «The Kid» esietendusel. FOTO: HARRY TIITS

keskmiselt 3489 inimest.

rekordeid

Mis on muutunud 30 aastaga?

Raamatust «Teatrielu 2019» avaldatud Tiina Brauni artiklis «Eesti teatrite statistilised näitajad aastatel 1989–2019» selgub, et kui 1989. aastal oli teatrite repertuaaris kokku 246 lavastust, siis aastaks 2019 oli see arv suurenenud 364 võrra.

Suur muutus on toimunud ka uuslavastuste arv. 1989. aastal oli repertuaaris 73 uut lavastust. 30 aastat hiljem toodi ühe aasta jooksul lavale aga juba 222 uut lavastust. Loomulikult on tõusu taga kasvanud etendus- asutuste ja teatritrup- pide arv. Märkima peab sedagi, et 1989. aastal kuulus Eesti veel Nõukogude Liidu koosseisu.

Ent kui vaadata uuslavastuste osakaalu kogu repertuaaris, siis uurimuses vaadeldavate aastate jook-

sul jääb see 30 ja 41 protsendi vahele. Täpsemalt on osakaal järgmine: 30 protsenti (1989), 41 protsenti (1999), 38 protsenti (2009) ja 36 protsenti (2019).

Nii nagu uuslavastuste ja repertuaaris olevate lavastuste hulk on olnud tõusu- teel, on seda ka aasta jooksul antud etenduste arv. 1989. aastal andsid etendus- asutused kokku 3406 etendust, 2019. aastal anti neid juba kaks korda rohkem (7047 etendust).

Tähelepanuväärne on, et 1989. aastast kuni 2009. aastani teatrikülastajate arv vähenes, siis algas taas tõus. Viimase kümne aasta võrdluses ongi kõige rohkem külastajaid mullu, kui etendusi külastas kokku 1 273 303 inimest. Aastal 2009 oli külastajaid kõige

vähem, ainult 873 802.

Brauni uurimuses on välja toodud ka 1999. aasta teatristatistika ning ilmneb, et aastate 1999 ja 2009 andmete võrdluses ei ole suuri muutusi märgata. «Põhjus on 2009. aasta majanduskriisi, mille mõju väljendus peamiselt külastajate arvus,» nendib Braun. «Külastajate arvu suurenemine 2019. aastal on jällegi märk sellest, et majanduslik olukord on parenenud ning inimesed lubavad endale rohkem teatrit. Kui võrrelda 2019. aasta külastajate arvu 2020. aasta alguses registreeritud rahva- arvuga – statistika- ameti andmetel 1 328 976 –, siis saab öelda, et 2019. aastal käis teatris peaaegu nii palju inimesi, kui oli Eestis elanikke.»

Eesti teatrite statistika 2019

Teater	Uus- lavas- tusi	Kogu reper- tuaar (sh uusla- vastused)	Eten- dusi	Külas- tajaid
Avalik-õiguslik asutus				
Estonia*	9	39	280	157 363
Munitsipaal-etendusasutus				
Tallinna Linnateater*	6	26	494	72 091
Riigi osalusega sihtasutusena tegutsevad etendusasutused				
Eesti Draamateater*	8	30	496	100 898
Endla Teater*	9	27	317	91 889
Kuressaare Teater*	4	11	111	16 035
NUKU Teater*	7	35	518	79 979
Rakvere Teater*	9	22	352	59 902
Ugala Teater*	10	24	313	88 934
Vanemuine*	16	52	514	152 601
Vene Teater*	14	48	380	52 942
Eraetendusasutused				
Arena/Eesti Improteater	2	3	21	1 322
Banaanikala Projektiteater	0	2	22	1 404
Eesti Tantsuagentuur	4	7	84	11 641
Emajõe Suveteater/Karlova Teater	3	6	50	7 164
Fine 5 Tantsuteater*	2	5	39	4 007
Goltsman Ballet	2	6	36	4 251
Ilmarine*	2	10	160	11 036
Kanuti Gildi SAAL*	18	27	165	11 374
Kellerteater	5	5	85	3 965
Kinoteater*	4	9	107	17 948
Lasteteater Sõber	1	13	259	23 627
Miksteater	1	6	215	16 377
Must Kast	3	10	99	8 918
Paide Teater	4	6	49	7 456
Piip ja Tuut Teater*	6	20	208	27 948
Polygon Teater	2	2	50	7 602
Prem Productions	0	2	31	7 936
R.A.A.A.M.*	4	9	110	17 062
Stand-up teater POINT	1	2	56	37 646
Sõltumatu Tantsu Lava*	8	14	92	5 916
Tallinna Tantsuteater	1	3	7	391
Tartu Uus Teater*	7	13	101	29 261
Teatribuss	2	5	40	4 666
Teoteater	3	11	113	5 705
Theatrum*	3	13	98	11 678
Tuuleveski*	3	12	190	17 215
Vaba Lava kuraatoriprogramm***	6	9	62	9 336
Vana Baskini Teater*	2	6	131	19 356
Varius	3	6	32	3 227
VAT Teater*	6	16	229	24 612
Vilde Teater	2	3	11	476
Viljandi laste- ja noorteteater Reky	4	5	57	13 175
Von Glehni Teater	3	5	26	2 117
Von Krahli Teater*	2	6	78	9 151
Lavastusprojektid				
Alexela Loomelava	1	1	6	250
Ajateater	0	1	14	1 011
Apollo Productions	1	1	13	5 138
EMTA lavakool	2	2	29	4 319
Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	0	1	13	678
ERM teater	1	4	34	2 146
Kunstistuudio 4	1	1	4	134
Mustkunsteater	0	1	5	560
Müüdüd Naer	2	2	15	1 271
ON teater	0	2	7	350
OMA lava	0	1	11	1 010
Pärimusteater Vaba Vanker	1	2	28	4 200
Prangliranna	0	1	9	1 036
Raadi Kultuurikoda	1	1	8	2 000
Saueaugu Teatritalu	0	1	13	1 013
Sundown Entertainment	1	1	20	4 064
Taarka Pärimusteater	0	1	11	900
Teater Kelm	2	2	18	790
TeMuFi	1	2	19	4 636
Vaba Vorm	1	1	17	1 350
Viljandi Teatrihoov	0	1	2	60
KOKKU	222	610	7047	1 273 303

* Etendusasutus sai 2019. aastal tegevustootust.
 ** Vaba Lava kuraatoriprogramm – Vaba Lava on produktioonimaja ning siin tabelis on välja toodud Vaba Lava kuraatoriprogrammi ning koostöölavastused.
 2019. aastal oli teatrite repertuaaris üle 35 lavastuse, mis valmisid koostöös kas teise teatri või organisatsiooniga. Topeltarvude vältimiseks on statistika andmebaasi (statistika.teater.ee) koondarvudest maha arvatud 11 koostöölavastuse, neist 4 uuslavastuse arvud.

«Band of Gypsies 50»: pool sajandit kitarrimõnu

HENDRIK ALLA
toimetaja

Raul Ukareda ja bänd, «Band of Gypsies 50»

Raul Ukareda, kitarr
 René Puura, klavipillid
 Janno Trump, bass
 Kaspar Kalluste, trummid
 Jazzkaar
 13. oktoobril Fotografiskas

Äärmiselt nauditav on näha ja kuulda, kuidas inimesed teevad midagi, mida nad väga hästi oskavad, väga suure armastusega. Niisugust kogemust pakkus Raul Ukareda ja tema bänd, kui nad esitasid Jimi Hendrixi albumi «Band of Gypsies» (1970) materjali kolmapäeva õhtul Fotografiskas.

Kunagi 1980ndatel kuulsin esmakordselt väljendit «vat kus panen silmad kinni ja kukun kütma», millega peeti silmas tehniliselt nõudliku kitarrisoole andunud esitajat. Just sellega Ukareda fraasi kõige paremas mõttes laval tegeleski. Mingit pidi tuletas tema pühalikkus meelde organisti, kes suures kirikus, kuhu läbi roosakna langevad värvilised valguskiired, asetab sõrmed oreli manuaalile, et hakata mängima oma Bach'i lemmikfuugit. Mulle on alati tundunud, et Hendrixi ja Bach'i võiksid kuidagi olla sama lastekodu poisid, mis siis, et esimest iseloomustab kosmilise improvisatsiooniline vabadus ja teist sama kosmiline matemaatiline täpsus.

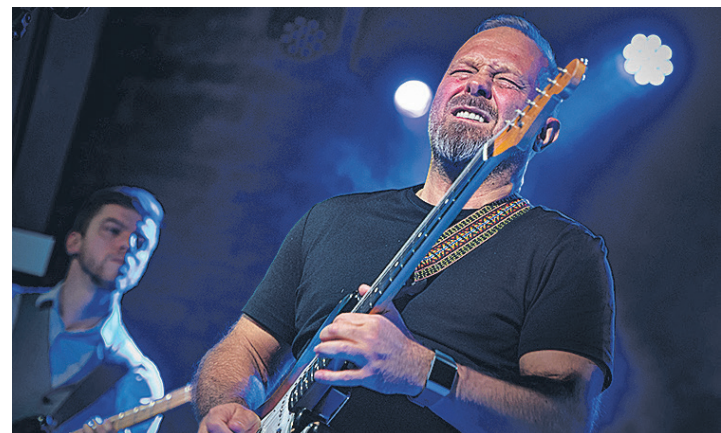
Lood tulid esitlusele instrumentaalseades, mida pean plusiks: mu meelest on vokaal nauditav siis, kui seda kasutatakse nagu iga teist muusikariisita. Kohe kui laulusõnad esitavad mingi pretensiooni sõnumile, muutub sedasorti muusika kahtlaseks. Näiteks Hendrixi «Machine Gun» teksti naiivne sõjavastane sõnum töötas häs-

ti omas, Vietnami sõja ajas; tänapäeval mõjub tekst lapsikuna, kuid muusika pole sugugi vana- nenud.

Kui üldse kedagi võib bluu- simeheks nimetada, siis kindlasti Ukaredat. «Band of Gypsies» on Hendrixi pea viimane album, kus ta bassimehe Billy Cox'i idee- de mõjul hakkas oma bluusijuur- te juurest funk'i rütme kompama. Sel kontserdil esindas seda vaibi klavipillimängija René Puura, kes lisaks virtuossele instrumendi- käsitlusele hiilgas ka mõnusa la- valise kohalolekuga, mis ta kohe publiku lemmikuks tegi.

Bassimängija Janno Trump – thump-thump-thump – tiksus ja õõtsus laval, nagu oleks ta sees elus ja nõtkes metronoom, mis kitarr ja klavipillide tulevargile sooja vundamenti laob. Trummar Kaspar Kalluste rütmilööts aga puhus sellesse muusikalöökkesse pidevalt uut hapnikku, mis pani pillikeeltel tõusvad leegid kont- serdisaali lage limpsama ja publi- ku kuuldenärve paitama.

Ukareda tähistas selle kont- serdiga kaht tähtpäeva: omaenda saabuvat 50. sünnipäeva ja poole sajandi möödumist «Band of Gypsies» ilmumisest ning ühtlasi Hendrixi traagilisest surmast (27. november 1970). Selle juur- de rääkis ta toreda loo: kui noor Ukareda (ilmselt 1980. aastatel) Tallinna Plaadimäel käis, paku- ti talle kord sedasama albumit ühe teise vastu vahetuseks. Raul polnud tol ajal Hendrixi nime- gi kuulnud, aga ühe vanema te- gija soovitusel – võta muidugi, see on kõva asi – ikkagi nõus- tus. Kui siis poiss, kelle muusi- kaline dieet oli siiani koosnenud valdavalt Deep Purple'i ja Iron Maideni lugudest, kodus plaadi peale pani, osutus Hendrixi ki- tarriludistamine esimese hooga pea kuulatamatuks. Aga aastad läksid ja nagu muusik ise plaati kontserdil demonstreerides ütles: «See album defineeris minu jaoks muusika ja minu muusikas.» Oli- gi läbinisti küps materjal.

Raul Ukareda ja bänd, «Band of Gypsies 50». Raul Ukareda kitarril ja Janno Trump bassil. FOTO: RENE JAKOBSON

PÕHJA-EUROOPA

JÕULUD LAPIMAAL 4 päeva 19.–22. XII al 125 € 26.–29. XII

Mugavustega turismibuss liigub: Jõhvi – Tartu – Puhu rist – Mäo rist – Tallinna sadam. Õomaja kolmetärnihotellis või samaväärsed hommikusöökidega Rootsi lauas. Tõelise jõuluvana külastus polaarjoonel Rovaniemis, Arktikumuseum, Euroopa põhjapoolseim loomaaed – RANUA ja OULU troopika-veelõubustuspark jne.

IDA- JA LÄÄNE-EUROOPA

NÄDALA-VAHETUS RIIAS JA JURMALA VEEPARK 2 päeva 12.–13. XII al 49 € 19.–20. XII

Mugavustega turismibuss liigub: Jõhvi – Tartu – Puhu rist – Mäo rist – Tallinn – Pärnu. Neljätärnihotellid sädalinnas, 1–4 kohal toad vastavalt soovile (WC ja dušš igas toas). Hommikusöök Rootsi lauas. Riia vanalinna ekskursioon, Livu veepark, Riia loomaaed, keskurg ja Lido vabaajakeskus jne.

RIIA VALGUSFESTIVAL JA JURMALA VEEPARK 2 päeva 19.–20. XI al 53 € 20.–21. XI 21.–22. XI

Mugavustega turismibuss liigub: Jõhvi – Tartu – Riia ja Jõhvi – Rakvere – Tallinn – Pärnu – Riia. Neljätärnihotellid sädalinnas, 2- kuni 4- kohal toad vastavalt soovile (WC ja dušš igas toas). Hommikusöök Rootsi lauas. Riia vanalinna ekskursioon, õhtul imetleme vanalinna valgusfestivali eksponaate, Livu veepark, Riia loomaaed, keskurg ja Lido vabaajakeskus jne.

VIRU REISID Tallinn
 Narva mnt 7-347
 III sissekäik, III korrus
 Tel 610 9321, 610 9322
 e-post: tallinn@virureisid.ee
 www.virureisid.ee

Jõhvi
 Keskväljak 9
 Tel 337 0594, 5819 0240, 5819 0241
 e-post: info@virureisid.ee
 www.virureisid.ee

Tartu Tartu Reisibüroo OÜ
 Aleksandri 8
 Tel 734 4190

Pärnu Pärnu Reisibüroo
 Rütli 32
 Tel 444 5105
 www.virureisid.ee

Viru Reisid